

Terveys- ja sairaanhoitopalvelut
Medisiiniset palvelut
Infektioiden torjunta

4.8.2026

Hinkuyskän toimenpideohje

Hinkuyskä on Bordetella pertussis -bakteerin aiheuttama akuutti hengitystieinfektio. Hinkuyskä tarttuu henkilöstä toiseen ensisijaisesti pisaratartuntana (suora kontakti potilaan hengitysteiden eritteisiin esim. hänen aivastaessa tai yskiessä). Taudin itämisaika on 1–3 viikkoa tartunnan jälkeen. Taudin alkuvaiheessa se tarttuu hyvin herkästi, mutta tartuttavuus vähenee vähitellen. Yli kolme viikkoa yskineiden, aiemmin rokotettujen, tartuttavuusriski on vähäinen. Tauti tarttuu erityisen herkästi perheissä ja koululuokissa. Hinkuyskä on valvottava tartuntatauti. Mikrobiologian laboratorioilla on ilmoitusvelvollisuus tehdä ilmoitus THL:n tartuntatautirekisteriin.

1.1 Oireet

Hinkuyskän tyypillinen oire on useita viikkoja, jopa 2–3 kuukautta kestävä yskä, joka muuttuu yleensä vähitellen puuskittaiseksi. Erityisesti pienillä lapsilla yskä voi olla tikahduttavaa ja sisäänhengitys voi vaikeuta, jolloin kuuluu hinkuva ääni yskänpuuskan loppuvaiheessa. Yskänpuuskan lopussa lapsi saattaa myös oksentaa. Puuskienvälillä potilas on yleensä hyväkuntoinen ja vähäoireinen.

1.2 Hoito

Hinkuyskän taudinkulkua voidaan lievittää antibioottiloidolla, jos hoito päästään aloittamaan taudin alkuvaiheessa, alle kaksi viikkoa oireiden alusta. **Tartuttavuus loppuu viiden vuorokauden kuluttua antibiootin aloituksesta. Jos oireiden alusta on kulunut yli kuukausi, ei antibioottihoitoa kannata aloittaa, koska siitä ei ole enää hyötyä.** Tietyissä tilanteissa, lääkärin harkinnan mukaan, on perusteltua aloittaa hinkuyskäpotilaan lähikontakteille mikrobilääkeprofylaksi, joka toteutetaan kuten varsinainen mikrobilääkehoitokin.

Pikkulapset hoidetaan usein sairaalassa. Hinkuyskä on erityisen vaarallinen alle kuuden kuukauden ikäisille rokottamattomille tai puutteellisesti rokotetuille pikkulapsille. Erityisen riskiryhmän muodostavat alle kolmen kuukauden ikäiset lapset, jotka eivät ole vielä ehtineet saada ensimmäistä hinkuyskärokoteannosta.

Yksittäisen hinkuyskätapauksen yhteydessä:

1. Tunnistetaan hinkuyskätapauksen perheessä muut hinkuyskätapaukset ja annetaan mikrobilääkehoito niille, joilla oireiden alkamisesta on kulunut alle kolme viikkoa
2. Jos hinkuyskätapauksen perheessä on 3 kuukautta täyttäneitä mutta alle vuoden ikäisiä lapsia, alle 3 kuukauden ikäisiä rokottamattomien äitien lapsia, tai yli 32. raskausviikolla olevia

Terveys- ja sairaanhoitopalvelut
Medisiiniset palvelut
Infektioiden torjunta

4.8.2026

rokottamattomia aikuisia, koko perheelle annetaan mikrobilääkeprofylaksi riippumatta oirekuvasta tai rokotusstatuksesta

3. Tunnistetaan hinkuyskätapauksen muussa lähipiirissä olevat kohdassa 2. mainittuihin riskiryhmiin kuuluvat henkilöt. Annetaan heille mikrobilääkeprofylaksi, jos he ovat olleet lähikontaktissa hinkuyskätapaukseen kolmen viikon sisällä tämän oireiden alkamisesta eikä lähikontaktista ole kulunut yli kolme viikkoa.

Mikrobilääkeprofylaksiaa käytetään silloin, jos on kyse epidemiasta koululuokassa, päiväkodissa, sote-yksikössä tai työyhteisössä. Katso tarkemmat ohjeet epidemiahallinnasta ja mm. rokotuksista epidemiatilanteessa THL:n sivuilta: Toimenpideohje hinkuyskätapauksiin - THL

1.3 Varotoimet

Sairastuneiden lasten tulee olla poissa koulusta ja päiväkodista viisi vuorokautta mikrobilääkehoidon alkamisesta. Yli kolme viikkoa yskineitä ei tarvitse eristää. Sairaalassa ja muissa yksiköissä noudatetaan pisaravarotoimia viiden vuorokauden ajan mikrobilääkehoidon alusta lukien.

1.4 Testaus

Hinkuyskän testaaminen on tarpeen, mikäli henkilöllä on tiedossa kontakti hinkuyskätapaukseen tai jos oireet erityisesti viittaavat hinkuyskään. Hinkuyskää voidaan testata nenänielusta PCR-testillä (4345 BopeNhO, 8940 ResNhO). **Ensisijaisesti otetaan Bope-NhO-testi**, koska ResNhO:n herkkyys löytää hinkuyskä on heikompi. Hinkuyskä voidaan testata myös verinäytteestä vasta-ainetestillä (2471 S-BopeAb), kun oireet ovat kestäneet yli kaksi viikkoa. Aiemmin saadut rokotukset tulee aina tarkistaa vasta-ainetestä käytettäessä. Testiin hakeudutaan aina lähetteellä.

1.5 Rokotteet

Hinkuyskärokote (dta) kuuluu kansalliseen rokotusohjelmaan. Taudin ehkäisyn kannalta on tärkeää, että kaikki ottavat rokotusohjelman mukaiset rokotukset ajallaan. Hinkuyskärokotukset annetaan kolmen, viiden ja 12 kuukauden iässä. Tehoste annetaan neljän ja 14 vuoden iässä sekä varusmiespalveluksessa ja 25-vuotiaana. Myös raskaana olevat saavat rokotteen osana kansallista rokotusohjelmaa. Rokote suojaa vastasyntyntä hinkuyskältä. Lisäksi alle vuoden ikäisten lasten kanssa työskentelevillä tartuntatautilaki edellyttää tehosterokotusta viiden vuoden välein. Sairastettu hinkuyskä ei ole este rokottamiselle. Tarkista ajantasaiset tiedot THL:n ohjeesta Nuorten ja aikuisten kurkkumätä- jäykkäkouristus- ja hinkuyskärokote (dta) - THL